Frjálsi lífeyrissjóðurinn

Ársreikningur 2003

Frjálsi lífeyrissjóðurinn
Borgartún 19
105 Reykjavík

Kt. 600978-0129

Efnisyfirlit

Skýrsla og áritun stjórnar og framkvæmdastjóra 3

Áritun endurskoðenda 5

Yfirlit um breytingar á hreinni eign sjóðfélaga 6

Efnahagsreikningur 7

Yfirlit um sjóðstreymi 8

Skýringar 9

Skýrsla og áritun stjórnar og framkvæmdastjóra

Frjálsi lífeyrissjóðurinn var stofnaður 1978 og er hann því á sínu 25. starfsári. Frjálsi lífeyrissjóðurinn starfaði eingöngu sem séreignarsjóður til 1. júlí 1999 þegar sjóðurinn stofnaði tryggingadeild.

Sjóðfélagar, ávöxtun og eignir

Í árslok 2003 voru sjóðfélagar 25.868 en heildarfjöldi sjóðfélaga sem greiddi iðgjöld í sjóðinn á árinu var 14.455 og nam hrein eign þeirra 25.820 millj. kr. Sjóðfélögum hefur frá ársbyrjun 2002 boðist að velja milli þriggja fjárfestingaleiða séreignadeilda sem eru með mismunandi fjárfestingarstefnu, áhættu og ávöxtun. Yfirlit um helstu þætti einstakra leiða er sem hér segir:

	Frjálsi I	Frjálsi II	Frjálsi III	Tryggingadeild
Nafnbreyting innstæðna	19,2%	15,8%	9,3%	19,1%
Raunbreyting innstæðna	16,0%	12,7%	6,4%	15,9%
Hrein eign í millj. kr.	**18.883**	**865**	**2.960**	**3.111**
Fjöldi sjóðfélaga	24.761	698	2.207	15.699
Fjöldi sem greitt hefur í sjóðinn á árinu	8.144	431	1.201	8.943
Meðalfjöldi sjóðfélaga sem greiddi í sjóðinn á árinu	4.671	248	624	4.722
Fjöldi lífeyrisþega	469	27	156	74
Markhópur	**Yngri en 55 ára**	**Eldri en 55 ára**	**Lífeyrisþegar**	**Allir**
Fjárfestingarstefna:				
Skuldabréf	60%	85%	0%	60%
Innlend hlutabréf	10%	5%	0%	10%
Erlend hlutabréf	30%	10%	0%	30%
Bankainnstæður	0%	0%	100%	0%
Sjóður og veltiinnlán	0%	0%	0%	0%
Samtals	100%	100%	100%	100%

Verðbréfamarkaðir á árinu 2003

Þróun á mörkuðum var mjög hagstæð árið 2003 en hækkanir voru miklar á innlendum verðbréfamarkaði auk þess sem metvelta var á bæði skuldabréfa- og hlutabréfamarkaði. Viðskiptin í Kauphöll Íslands námu samtals 1.577 milljörðum sem er 39% aukning frá árinu áður og langmesta velta í sögu Kauphallarinnar.

Úrvalsvísitalan, sem mælir breytingu 15 stærstu félaganna á markaði, hækkaði um 56% og náði sögulegu hámarki á síðasta ári og Heildarvísitalan hækkaði um 45%. Mikill gangur var á skuldabréfamarkaði sem má að miklu leyti þakka erlendum fjárfestum. Ávöxtunarkrafa skuldabréfa lækkaði, sem skilaði sér í hækkun á verði skuldabréfa. Mest hækkuðu húsbréf og húsnæðisbréf með lengri líftíma í verði en ávöxtun þeirra var um 15-17% á liðnu ári.

Eftir þriggja ára lækkunarhrinu á erlendum hlutabréfamörkuðum hækkuðu hlutabréf loks í verði árið 2003. Erlendir markaðir tóku að hækka í marsmánuði í kjölfar loka Íraksdeilunnar en batnandi hagtölur og mikill vöxtur í hagnaði fyrirtækja studdu svo við hækkanir sem náðu nánast samfleytt út árið. Heimsvísitala Morgan Stanley hækkaði um 30% reiknað í bandarískum dollar en Nasdaq vísitalan hækkaði um 50% í dollar. Talsverðar sveiflur voru á gjaldeyrismarkaði en þó aðallega á bandaríska dollarnum, sem veiktist á árinu um 20% á móti Evru og 15% á móti íslensku krónunni. Þessi mikla veiking á dollar auk rúmlega 1% styrkingu krónunnar gerði það að verkum að erlend hlutabréf hækkuðu talsvert minna í krónum. Til að mynda hækkaði heims vísitala Morgan Stanley einungis um 15% í krónum.

Sameining Frjálsa lífeyrissjóðsins og Séreignalífeyrissjóðsins

Stjórnir Frjálsa lífeyrissjóðsins og Séreignalífeyrissjóðsins hafa samþykkt að sameina lífeyrissjóðina. Sameining sjóðanna mun miðast við 1. apríl 2004 og er gerð með þeim hætti að Frjálsi lífeyrissjóðurinn tekur við eignum og skuldbindingum Séreignalífeyrissjóðsins. Þann 1. janúar 2004 var stærð Séreignalífeyrissjóðsins um 2,8 milljarðar og fjöldi sjóðfélaga 3.533. Sameiningin verður til hagsbóta fyrir sjóðfélaga beggja sjóða þar sem sjóðfélögum í tryggingadeild Frjálsa lífeyrissjóðsins mun fjölga, sem þýðir að dreifing örorku- og dánarhættu verður meiri. Jafnframt lækkar hlutfallslegur kostnaður með stærri sjóði sem gera má ráð fyrir að skili sér í auknum lífeyrisréttindum sjóðfélaga til lengri tíma.

Sameiningin er gerð með þeim fyrirvara að könnun endurskoðenda og tryggingastærðfræðinga sjóðanna leiði í ljós að eignir séu sambærilega metnar, uppgjörsaðferð sé sambærileg og að sjóðfélagar verði ekki fyrir skerðingu á séreign og réttindum í tryggingadeild.

Staðfesting stjórnar Frjálsa lífeyrissjóðsins

Stjórn Frjálsa lífeyrissjóðsins og framkvæmdastjóri staðfesta hér með ársreikning Frjálsa lífeyrissjóðsins fyrir árið 2003 með undirritun sinni.

Reykjavík, 1. mars 2004.

Stjórn sjóðsins:

Ásgeir Thoroddsen

Ásdís Eva Hannesdóttir	Bjarnar S. Ingimarsson
Einar Róbert Árnason	Guðmundur Hauksson
Jón Halldórsson	Tryggvi Þór Herbertsson

Framkvæmdastjóri:

Arnaldur Loftsson

Áritun endurskoðenda

Til stjórnar og sjóðfélaga Frjálsa lífeyrissjóðsins.

Við höfum endurskoðað ársreikning Frjálsa lífeyrissjóðsins fyrir árið 2003. Ársreikningurinn hefur að geyma skýrslu stjórnar, yfirlit um breytingar á hreinni eign sjóðfélaga, efnahagsreikning, yfirlit um sjóðstreymi og skýringar nr. 1 - 17. Ársreikningurinn er lagður fram af stjórnendum sjóðsins og á ábyrgð þeirra í samræmi við lög og reglur. Ábyrgð okkar felst í því áliti sem við látum í ljós á ársreikningnum á grundvelli endurskoðunarinnar.

Endurskoðað var í samræmi við góða endurskoðunarvenju. Samkvæmt því ber okkur að skipuleggja og haga endurskoðuninni þannig að nægjanleg vissa fáist um að ársreikningurinn sé í meginatriðum án annmarka. Endurskoðunin felur meðal annars í sér greiningaraðgerðir, úrtakskannanir og athuganir á gögnum til að sannreyna fjárhæðir og aðrar upplýsingar sem fram koma í ársreikningnum. Endurskoðunin felur einnig í sér athugun á þeim reikningsskilaaðferðum og matsreglum sem notaðar eru við gerð ársreikningsins og mat á framsetningu hans í heild. Við teljum að endurskoðunin sé nægjanlega traustur grunnur til að byggja álit okkar á.

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu sjóðsins á árinu 2003, efnahag hans 31. desember 2003 og breytingu á handbæru fé á árinu, í samræmi við lög og góða reikningsskilavenju.

Reykjavík, 1. mars 2004.

Sæmundur Valdimarsson

Óskar Sverrisson

KPMG Endurskoðun hf.

Yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris fyrir árið 2003

	Skýr.	Frjálsi I	Frjálsi II	Frjálsi III	Trygginga-deild	Samtals 2003	Samtals 2002
Iðgjöld:							
Iðgjöld sjóðfélaga		464.067	30.832	80.917	801.900	1.377.716	1.459.842
Iðgjöld launagreiðenda		546.681	36.565	102.398	1.201.879	1.887.523	2.005.092
Vaxtatekjur af iðgjöldum		7.256	415	104	28.413	36.188	0
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		(561.600)	136.851	1.084.419	(1.205.528)	(545.858)	(512.735)
	16	456.404	204.663	1.267.838	826.664	2.755.569	2.952.199
Lífeyrir	8,16	156.622	11.904	123.386	7.497	299.409	292.960
Fjárfestingartekjur:							
Tekjur af eignarhlutum		1.115.319	18.719	0	131.542	1.265.580	(346.235)
Vaxtatekjur og gengismunur	9	1.915.087	89.005	214.637	295.247	2.513.976	(955.132)
		3.030.406	107.724	214.637	426.789	3.779.556	(1.301.367)
Fjárfestingargjöld:							
Umsýslulaun		51.843	2.201	0	7.484	61.528	69.486
Rekstrarkostnaður:							
Skrifstofu - og stjórnunarkostnaður		28.486	1.106	1.194	3.759	34.545	40.664
Hækkun á hreinni eign á árinu		3.249.859	297.176	1.357.895	1.234.713	6.139.643	1.247.722
Hrein eign frá fyrra ári	16	15.633.488	568.220	1.602.274	1.876.502	19.680.484	18.432.762
Hrein eign í lok ársins til greiðslu lífeyris	16	18.883.347	865.396	2.960.169	3.111.215	25.820.127	19.680.484

Efnahagsreikningur 31. desember 2003

	Skýr.	Frjálsi I	Frjálsi II	Frjálsi III	Trygginga-deild	Samtals 2003	Samtals 2002
Fjárfestingar:							
Verðbréf með breytilegum tekjum		9.498.699	274.255	0	1.519.923	11.292.877	8.783.753
Verðbréf með föstum tekjum		8.941.750	571.673	0	1.480.474	10.993.897	8.794.498
Bankainnstæður		0	0	2.882.989	0	2.882.989	1.538.549
Veðlán		211.436	0	0	0	211.436	257.286
	10-14	18.651.885	845.928	2.882.989	3.000.397	25.381.199	19.374.086
Kröfur:							
Ýmsar kröfur		1.909	8	0	267	2.184	2.984
Aðrar eignir:							
Sjóður og veltiinnlán		239.391	19.879	80.244	111.732	451.246	319.030
Eignir samtals		18.893.185	865.815	2.963.233	3.112.396	25.834.629	19.696.100
Skuldir:							
Ógreiddur kostnaður		(9.838)	(419)	(3.064)	(1.181)	(14.502)	15.616
Hrein eign til greiðslu lífeyris	16	18.883.347	865.396	2.960.169	3.111.215	25.820.127	19.680.484

Skipting á hreinni eign til greiðslu lífeyris:

	Samtals 2003	Samtals 2002
Hrein eign séreignardeildar	22.708.912	17.803.982
Hrein eign tryggingadeildar	3.111.215	1.876.502
	25.820.127	19.680.484

Yfirlit um sjóðstreymi fyrir árið 2003

	Skýr.	Frjálsi I	Frjálsi II	Frjálsi III	Trygginga-deild	Samtals 2003	Samtals 2002
Inngreiðslur:							
Iðgjöld	16	456.404	204.663	1.267.838	826.664	2.755.569	2.952.199
Fjárfestingartekjur		10.335	1.164	214.637	10.747	236.883	208.969
Afborganir verðbréfa		762.997	11.543	0	47.830	822.370	769.032
Seld verðbréf með breytilegum tekjum		7.477.494	764.636	0	1.813.688	10.055.818	22.437.572
Seld verðbréf með föstum tekjum		5.732.775	529.363	0	1.163.540	7.425.678	2.356.485
		14.440.005	1.511.369	1.482.475	3.862.469	21.296.318	28.724.257
Útgreiðslur:							
Lífeyrir	8	156.622	11.904	123.386	7.497	299.409	292.960
Fjárfestingargjöld		51.843	2.201	0	7.484	61.528	69.486
Rekstrarkostnaður		28.486	1.106	1.194	3.759	34.545	40.664
Skammtímaliðir, breyting		3.795	(124)	(2.780)	(575)	316	16.560
		240.746	15.087	121.800	18.165	395.798	419.670
Ráðstöfunarfé til kaupa á verðbréfum		14.199.259	1.496.282	1.360.675	3.844.304	20.900.520	28.304.587
Fjárfestingar:							
Kaup á verðbréfum með breytilegum tekjum		8.525.600	459.636	0	1.659.769	10.645.005	24.828.515
Kaup á verðbréfum með föstum tekjum		5.599.243	1.053.648	0	2.125.967	8.778.858	2.293.170
Bankainnstæður, breyting		0	0	1.344.441	0	1.344.441	1.274.594
Ný veðlán		0	0		0	0	2.412
		14.124.843	1.513.284	1.344.441	3.785.736	20.768.304	28.398.691
Hækkun (lækkun) á sjóði og veltiinnlánum		74.416	(17.002)	16.234	58.568	132.216	(94.104)
Sjóður og veltiinnlán í ársbyrjun		164.975	36.881	64.010	53.164	319.030	413.134
Sjóður og veltiinnlán í árslok		239.391	19.879	80.244	111.732	451.246	319.030

Skýringar

Reikningsskilaaðferðir

Grundvöllur reikningsskilanna

1. Ársreikningurinn er gerður í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða. Hann er byggður á kostnaðarverðsreikningsskilum og er gerður eftir sömu reikningsskilaaðferðum og árið áður að öðru leyti en því að skuldabréf sem áður voru metin á kaupkröfu eru nú færð á markaðsverði. Við breytinguna hækkaði mat á skuldabréfunum um 327 millj. kr. og er sú fjárhæð færð til tekna sem vaxtatekjur og gengismunur.

Erlendir gjaldmiðlar

2. Eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum eru umreiknaðar í íslenskar krónur á gengi í árslok 2003. Rekstrartekjur og gjöld í erlendum gjaldmiðlum eru umreiknuð á gengi viðskiptadags.

Framvirkir samningar

3. Sjóðurinn hefur gert framvirka gjaldmiðlasamninga og er tilgangur þeirra að draga úr gengisáhættu sjóðsins. Samningarnir eru gerðir upp á markaðsverði. Höfuðstóll samninganna er ekki færður í efnahag, en afkoma þeirra er færð í rekstrar- og efnahagsreikning.

Iðgjöld

4. Iðgjöld eru tekjufærð í samræmi við innborganir sem hafa borist sjóðnum.

Tekjur af eignarhlutum

5. Undir tekjur af eignarhlutum fellur arður af hlutabréfum, söluhagnaður og óinnleystur gengismunur af hlutabréfum, bæði vegna breytinga á gengi bréfanna og gengi íslensku krónunnar.

Vaxtatekjur og gengismunur

6. Undir vaxtatekjur og gengismun falla vaxtatekjur af verðbréfum með föstum tekjum, veðlánum, bundnum bankainnstæðum, auk vaxtatekna af iðgjöldum og veltiinnlánum. Þá fellur undir þennan lið gengismunur af verðbréfum með föstum tekjum í erlendum gjaldmiðlum og breytingar á verði innlendra og erlendra hlutdeildarskírteina.

Verðbréfaeign

7. Verðbréfum í eigu sjóðsins er skipt í verðbréf með breytilegum tekjum, verðbréf með föstum tekjum og veðlán. Til verðbréfa með breytilegum tekjum teljast hlutabréf og hlutdeildarskírteini verðbréfasjóða. Til verðbréfa með föstum tekjum teljast skuldabréf og önnur verðbréf með föstum vöxtum eða með tiltekna vaxtaviðmiðun. Til veðlána teljast skuldabréfalán með veði í fasteignum og lausafé.

   Skráð verðbréf með breytilegum tekjum eru eignfærð á markaðsverði í árslok, en óskráð bréf á kostnaðarverði eða áætluðu markaðsverði ef það er lægra.

   Verðbréf með föstum tekjum eru færð til eignar miðað við markaðsverð í árslok. Hlutdeildarskírteini og verðbréf með breytilegum tekjum eru eignfærð á markaðsverði í árslok.

   Verðbréf í erlendum gjaldmiðlum eru umreiknuð í íslenskar krónur á gengi í árslok.

Lífeyrir

8. Greiddur lífeyrir:	Frjálsi I	Frjálsi II	Frjálsi III	Trygginga-deild	Samtals 2003	Samtals 2002
Ellilífeyrir	121.731	11.242	102.955	93	236.021	244.007
Örorkulífeyrir	5.006	662	1.767	3.421	10.856	7.588
Makalífeyrir	13.034	0	16.807	1.176	31.017	25.575
Barnalífeyrir	8.823	0	1.857	423	11.103	13.125
Annar lífeyrir	8.028	0	0	2.384	10.412	2.665
Lífeyrir samtals	156.622	11.904	123.386	7.497	299.409	292.960

Vaxtatekjur og gengismunur

9. Vaxtatekjur og gengismunur sundurliðast þannig:

Hlutdeildarskírteini	518.926	29.951	0	122.119	670.996	(1.795.684)
Skuldabréf með ábyrgð ríkisins	952.707	51.163	0	118.568	1.122.438	397.298
Önnur skuldabréf	221.950	707	0	14.009	236.666	217.289
Bankainnstæður	10.267	1.303	214.637	12.612	238.819	82.680
Skiptasamningar	210.455	5.881	0	27.449	243.785	141.093
Aðrar vaxtatekjur	782			490	1.272	2.192
	1.915.087	89.005	214.637	295.247	2.513.976	(955.132)

Fjárfestingar

10. Verðbréf með breytilegum tekjum greinast þannig:

Skráð innlend hlutabréf:						
Pharmaco hf.	461.849	10.332		74.035	546.216	124.229
Kaupþing Búnaðarbanki hf.	397.065	8.789		61.405	467.259	64.405
Bakkavör hf.	300.777	7.184		45.224	353.185	89.515
Íslandsbanki hf.	174.442	3.681		28.947	207.070	109.056
Landsbanki Íslands hf.	161.074	3.694		26.788	191.556	74.131
Kögun hf.	80.216	1.819		14.433	96.468	26.582
Össur hf.	76.417	1.917		14.991	93.325	88.428
Straumur Fjárfestingabanki hf.	55.224	1.193		9.111	65.528	0
Önnur félög	161.348	2.402		18.784	182.534	435.483
	1.868.412	41.011	0	293.718	2.203.141	1.011.829
Óskráð innlend hlutabréf	6.696	0	0	699	7.395	8.205
Erlend hlutabréf:						
Skráð:						
Artemis Holding ISK Class	411.474			10.984	422.458	373.384
Uppspretta Icelandic Capital Venture SA	75.675	3.940		7.880	87.495	106.890
Ishares S&P Smallcap 600	48.134	428		3.891	52.453	49.070
Önnur erlend félög	107.939	1.004		11.462	120.405	747.050
	643.222	5.372	0	34.217	682.811	1.276.394

frh.:

10. Frh.:

	Frjálsi I	Frjálsi II	Frjálsi III	Trygginga-deild	Samtals 2003	Samtals 2002
Óskráð erlend hlutabréf	116.793	0	0	14.703	143.179	155.092
Hlutdeildarskírteini:						
Innlendir verðbréfasjóðir:						
Sjóðir með ríkistryggðum skuldabréfum	0	0	0	0	0	51.668
Sjóðir með hlutabréfum:						
Frjálsi-Ísl. hlutabréf						455.215
Einingabréf 9						358.611
Einingabréf 6						38.319
	0	0	0	0	0	852.145
Sjóðir með markaðsskuldabréfum .	904.501	138.002	0	217.130	1.259.633	1.211.311
Erlendir verðbréfasjóðir:						
ACM Global Growth Trends Fund	1.269.054	15.326		187.479	1.471.859	1.532.485
Capital International Fund	837.507	12.811		139.869	990.187	478.437
Fidelity FDS – International	820.973	6.691		116.561	944.225	884.849
BI Invest Global Focus-A	718.846	0		0	718.846	0
Kaupthing SICAV Inti Equity ...	293.667	9.178		87.598	390.443	0
ACM Bernstein-Glbl Val Prt -A	278.170	5.664		62.139	345.973	0
Fidelity Global Focus-A	281.470	5.163		43.019	329.652	0
LUX-Global Value Class	217.199	9.479		86.664	313.342	244.611
LUX-Global Growth Class	191.104	8.904		81.412	281.420	257.485
JB Multistock-GL Opp Stock-B	238.708	3.029		27.960	269.697	0
Fidelity FDS-American GTH	196.438	2.578		30.349	229.365	131.891
State Street N-American Enhanced Fund	175.737	1.439		14.572	191.748	0
Fidelity Fund-European Growth Fund	130.546	1.909		20.166	152.621	196.561
Kaupthing SICAV Asia	46.891	1.649		17.987	66.527	0
Kaupthing SICAV New Opport.	33.706	2.116		27.074	62.896	0
LUX-Global Equity Class	55.954	0		0	55.954	52.249
State StreetEurope Enhanced Fund	50.742	459		4.666	55.867	0
ACM Global Investments	53.303	0		0	53.303	0
Aðrir sjóðir með hlutabréfum	69.060	3.475		19.821	92.356	438.541
	5.959.075	89.870	0	967.336	7.016.281	4.217.109
Bókfært verð samtals	9.498.699	274.255	0	1.519.923	11.292.877	8.783.753

11. Verðbréf með föstum tekjum greinast þannig:

	Frjálsi I	Frjálsi II	Frjálsi III	Trygginga-deild	Samtals 2003	Samtals 2002
Skuldabréf með ríkisábyrgð	6.491.755	560.453		1.282.899	8.335.107	6.365.275
Skuldabréf með ábyrgð fjármálastofnana	1.399.272	0		78.248	1.477.520	1.239.668
Skuldabréf með ábyrgð sveitarfélaga	338.600	0		28.637	367.237	435.349
Önnur skuldabréf	712.123	11.220		90.690	814.033	754.206
	8.941.750	571.673	0	1.480.474	10.993.897	8.794.498

12. Veitt lán gegn veði í fasteignum skiptast þannig:

	Frjálsi I	Frjálsi II	Frjálsi III	Tryggingadeild	Samtals 2003	Samtals 2002
Sjóðfélagar	43.809				43.809	53.798
Aðrir aðilar	167.627				167.627	203.488
Veðlán samtals	211.436	0	0	0	211.436	257.286

13. Fjárfestingar skiptast þannig eftir gjaldmiðlum:

	Frjálsi I	Frjálsi II	Frjálsi III	Tryggingadeild	Samtals 2003	Samtals 2002
Verðbréf með breytilegum tekjum:						
Í íslenskum krónum	2.778.321	179.014		511.302	3.468.637	3.135.159
Í erlendum gjaldmiðlum	6.720.378	95.241		1.008.621	7.824.240	5.648.594
	9.498.699	274.255	0	1.519.923	11.292.877	8.783.753
Verðbréf með föstum tekjum:						
Í íslenskum krónum	8.874.235	571.673		1.480.474	10.926.382	8.716.889
Í erlendum gjaldmiðlum	67.515	0		0	67.515	77.609
	8.941.750	571.673	0	1.480.474	10.993.897	8.794.498
Bankainnstæður í íslenskum krónum	0	0	2.882.989	0	2.882.989	1.538.549
Veðlán í íslenskum krónum	211.436	0	0	0	211.436	257.286
Fjárfestingar samtals	18.651.885	845.928	2.882.989	3.000.397	25.381.199	19.374.086

14. Sjóðurinn hefur gert framvirka samninga um kaup á ríkistryggðum skuldabréfum í þeim tilgangi að minnka endurfjárfestingaráhættu. Samningarnir skiptast þannig á deildir:

Frjálsi I	978.540
Frjálsi II	19.005
Tryggingadeild	68.812
Samtals	1.058.357

Sjóðurinn hefur keypt íslenskar krónur framvirkt á móti vísitölu íslensku krónunnar og erlendum gjaldeyri í þeim tilgangi að minnka gjaldeyrisáhættu vegna erlendra eigna. Samningarnir skiptast þannig á deildir:

Frjálsi I	2.095.060
Frjálsi II	31.469
Tryggingadeild	336.950
Samtals	2.463.479

Skuldbindingar

15. Samkvæmt tryggingafræðilegum útreikningi nemur áfallin lífeyrisskuldbinding tryggingadeildar sjóðsins 2.879 millj. kr. í árslok 2003 miðað við 3,5% ársvexti og að teknu tilliti til áætlaðs kostnaðar við rekstur sjóðsins. Endurmetin hrein eign deildarinnar í árslok 2003 er 3.255 millj. kr. eða 376 millj. kr. hærri. Lífeyrisskuldbinding samtryggingardeildar sjóðsins í árslok 2003 greinist þannig í millj. kr.:

	Áfallin skuldbinding	Framtíðar- skuldbinding	Heildar- skuldbinding
Eignir:			
Hrein eign til greiðslu lífeyris	3.111	0	3.111
Endurmat verðbréfa miðað við 3,5% vexti	144	0	144
Núvirði framtíðariðgjalda	0	12.398	12.398
Eignir samtals	3.255	12.398	15.653
Skuldbindingar:			
Ellilífeyrir	1.461	6.011	7.472
Örorkulífeyrir	1.095	4.587	5.682
Makalífeyrir	307	1.216	1.523
Barnalífeyrir	7	299	306
Rekstrarkostnaður	9	78	87
Skuldbindingar samtals	2.879	12.191	15.070
Eignir umfram skuldbindingar	376	207	583
Í hlutfalli af skuldbindingum	13,1%	1,7%	3,9%

16. Breytingar á innstæðum sjóðfélaga greinast þannig á árinu:

	Frjálsi I	Frjálsi II	Frjálsi III	Trygginga-deild	Samtals
Staða í ársbyrjun	15.633.488	568.220	1.602.274	1.876.502	19.680.484
Iðgjöld á árinu	456.404	204.663	1.267.838	826.664	2.755.569
Lífeyrisgreiðslur á árinu	(156.622)	(11.904)	(123.386)	(7.497)	(299.409)
Ávöxtun ársins	2.950.077	104.417	213.443	415.546	3.683.483
Hrein eign í lok ársins	18.883.347	865.396	2.960.169	3.111.215	25.820.127

Kennitölur

17. Meðfylgjandi er samanburður á nokkrum kennitölum síðustu fimm ár.

Ávöxtun séreignaleiðanna þriggja er reiknuð út miðað við daglega reiknað gengi en ávöxtun Tryggingadeildar á meðalstöðu inn- og útborgana.

Frjálsi I	2003	2002	2001	2000	1999
Hrein raunávöxtun miðað við innborguð iðgjöld	16,0%	(9,6%)	(3,0%)	(0,7%)	9,6%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga;					
Skráð verðbréf með breytilegum tekjum	49,6%	43,4%	46,5%	46,0%	45,9%
Skráð verðbréf með föstum tekjum	36,4%	47,6%	46,0%	41,6%	42,7%
Óskráð verðbréf með breytilegum tekjum	1,3%	0,7%	0,4%	1,4%	0,1%
Óskráð skuldabréf með föstum tekjum	11,6%	7,0%	4,4%	7,5%	7,5%
Veðlán	1,1%	1,3%	2,7%	3,5%	3,8%
Fjárfestingar:					
Eignir í íslenskum krónum	63,6%	67,0%	69,3%	67,1%	72,9%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	36,4%	33,0%	30,7%	32,9%	27,1%

Frjálsi II	2003	2002	2001
Hrein raunávöxtun miðað við innborguð iðgjöld	12,7%	1,8%	(1,1%)
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga;			
Skráð verðbréf með breytilegum tekjum	32,4%	100,0%	100,0%
Skráð verðbréf með föstum tekjum	66,7%		
Óskráð verðbréfum með föstum tekjum	0,9%		
Veðlán	0,0%		
Fjárfestingar:			
Eignir í íslenskum krónum	88,7%	89,6%	91,6%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	11,3%	10,4%	8,4%

Frjálsi III	2003	2002	2001
Hrein raunávöxtun miðað við innborguð iðgjöld	6,4%	6,6%	6,6%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga:			
Bankainnstæður	100,0%	100,0%	100,0%
Fjárfestingar:			
Eignir í íslenskum krónum	100,0%	100,0%	100,0%

Tryggingadeild	2003	2002	2001
Hrein raunávöxtun miðað við innborguð iðgjöld	15,9%	(9,2%)	(2,7%)
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga;			
Skráð verðbréf með breytilegum tekjum	49,6%	77,5%	39,7%
Skráð verðbréf með föstum tekjum	40,5%	15,8%	48,4%
Óskráð verðbréf með breytilegum tekjum	1,0%	0,4%	0,3%
Óskráð skuldabréf með föstum tekjum	8,9%	6,3%	11,5%
Veðlán	0,0%	0,0%	0,0%
Fjárfestingar:			
Eignir í íslenskum krónum	66,4%	69,1%	77,4%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	33,6%	30,9%	22,6%

frh.:

17. Frh.:

Frjálsi lífeyrissjóðurinn í heild:	2003	2002	2001	2000	1999
Fjöldi sjóðfélaga	8.577	6.805	4.208	3.408	4.362
Heildarfjöldi sjóðfélaga	25.868	25.018	11.490	9.997	8.239
Fjöldi lífeyrisþega	726	491	197	142	125
Hlutfallsleg skipting lífeyris:					
Ellilífeyrir	80,7%	83,3%	82,0%	81,6%	85,5%
Makalífeyrir	3,6%	8,7%	11,7%	16,7%	7,1%
Örorkulífeyrir	9,1%	2,6%	3,7%	1,1%	1,4%
Barnalífeyrir	3,3%	4,5%	1,8%	0,5%	0,3%
Annar lífeyrir	3,3%	0,9%	0,8%	0,1%	5,7%

Skilgreiningar:

Hrein raunávöxtun	Raunávöxtun miðað við heilt ár þegar rekstrarkostnaður sjóðsins hefur verið dreginn frá fjárfestingartekjum að frádregnum fjárfestingargjöldum.
Fjöldi sjóðfélaga	Meðaltal fjölda sjóðfélaga sem greiddi iðgjald á reikningsárinu.
Fjöldi lífeyrisþega	Meðaltal fjölda lífeyrisþega sem fékk greiddan lífeyri á reikningsárinu.
Heildarfjöldi sjóðfélaga	Heildarfjöldi sjóðfélaga hjá sjóðnum í árslok.